

2—3 Maaneder før jeg ellers vilde have gjort det. Det viste sig ogsaa, at selv om de Lloyd George'ske Planer glippede, foregik der i Virkeligheden en Nedgang i Dollarvalutaen.

Jeg er, efter at man nu har set Forholdene udvikle sig, bestandig af den Opfattelse, at det var rigtigt at optage disse Laan som amerikanske Laan, og at det vilde have været en grov Forseelse at optage dem som indenlandske Laan. Jeg ser vistnok skarpere end de fleste andre de Byrder, som disse Laan paalægger under en ugunstig Valutasituation, men Valutasituationen er jo ikke altid lige ugunstig. F. Eks. i det foregaaende Aar, det nu afsluttede Regnskabsaar 1922—23, har det Merbeløb, som de to amerikanske Laans Forrentning har kostet udover den normale Rente, der er opført paa Finansloven, dog kun været ca. 4 Millioner, og den hele Forrentning, altsaa i Forhold til det indbragte Provenu, har været ca. 6½ pCt. I Aar bliver det væsentlig mere; men det er altsaa skiftende efter Forholdene i de enkelte Aar. Men der er et Hensyn, som man ikke maa glemme at tage, og det er dette, hvad Følgerne var blevet af, at man havde undladt at optage disse Laan, hvilke Virkninger det vilde have haft paa vor Valuta. I saa Henseende indeholder der en vejledende Bemærkning i Nationalbankens sidste Aarsberetning, hvor der staar: „Men desuden kan der neppe være Tvivl om, at de store Stats- og Kommunelaan i 1920 og 1921 bidrog til at holde de fremmede Valutaers Kurs her i Landet nede, og da Virkningerne af disse Laan ved Midten af 1922 var ved at ebbe ud, blev Stigningen i Vestvalutaernes (og svenske Kroners) Kurs her forstærket ved Landmandsbankens Sammenbrud.“ Der er ingen Tvivl om, at disse Laan, som det altsaa paapeges her, har bidraget meget væsentligt til at holde de vestlige Valutaer nede, og at navnlig, hvis det ikke var sket, og hvis den Udpumpning af det indenlandske Pengemarked, som vilde være kommet, hvis man havde taget Laanet som indenlandsk Laan, havde fundet Sted, vilde Kronens Værdi i de to Aar have staaet meget væsentlig lavere. Det betyder uhyre meget baade for Statens Økonomi og for privates. Jeg nærer altsaa ingen Tvivl om, at ved at gaa den anden Vej vilde man have gjort betydelig Fortræd, og man vilde alt i alt økonomisk have staaet slettere end nu.

Der har af forskellige ærede Talere, særlig af det radikale og det socialdemokratiske Parti, været talt en Del om Stillingen efter Valget, og der er ogsaa mindet

derom fra andre Partiers Side. Vi er stadig uden nogen autentisk Vejledning om, hvorledes Forholdet vil være mellem det radikale Parti og det socialdemokratiske Parti, hvis det skulde lykkes dem at komme ind som et Flertal efter Valget. Jeg skal ikke give noget Bidrag til Forøgelse af Spekulationen over et saa udgrundeligt Problem, som det er, hvorledes de i det enkelte vil arrangere sig med hinanden. Men at de vil finde hinanden, derom nærer jeg ikke Skygge af Tvivl. Og jeg nærer ikke Skygge af Tvivl om, hvad Resultatet af dette Samarbejde vil blive, det vil blive Genoptagelsen af en Økonomi, som vil føre i første Række til forhøjet Beskatning, derefter til Optagelse af betydelige Laan. (Munterhed). Ja, det vil det, det kan man se med Sikkerhed af den Maade, hvorpaa man programmæssig har bundet sig til en Række Foranstaltninger af ganske overordentlig Kostbarhed, paa Skolelovgivningens Omraade, paa den sociale Lovgivnings og paa en Række andre Omraader. De er nødt til at indfri nogle af disse Løfter, som de har givet i deres Kamp mod den nuværende Regering, og de mange Overbud, som de har gjort paa forskellige Omraader, og ingen kan være i Skygge af Tvivl om, hvad det økonomiske Resultat vil blive deraf. Den, lad være, langsomme Fremgang henimod bedre statsfinansielle Forhold, der har været i de sidste Aar, vil blive afløst af en Gliden i den modsatte Retning.

Det ærede Medlem Hr. Pürschel har paa sit Partis Vegne sagt, at det konservative Folkeparti ønsker det borgerlige Samarbejde fortsat. Det samme Ønske har Regeringen og Partiet Venstre; vi ønsker dette Samarbejde fortsat trods alle de betydelige Forskelligheder, der er imellem os. I det hele taget tror jeg, at Betingelsen for Samarbejdet for en meget stor Del ligger i, at vi ret faar Øjet op for, hvor store disse Forskelligheder er, og hvor megen Divergens der i Virkeligheden er mellem de Konservatives og Venstres Politik paa vigtige Omraader, og saa gensidig respekterer disse Divergenser. Der har dog været Overensstemmelse nok til, at vi i Forening har kunnet arbejde os henimod sundere Statsfinanser, henimod Genoprettelse af Balance i vor Statshusholdning og gennemføre en Række vigtige Love. Det ligger i, at det konservative Folkeparti ligesom Venstre har haft en dyb Ansvarsfølelse overfor Statens Finanser og derfor har medvirket til forskellige Foranstaltninger, f. Eks. paa Skattevæsenets Omraade, som ikke har været dem behagelige, og har givet Afkald